

پژوهش‌های زبانشناختی در زبانهای خارجی

شاپای الکترونیکی: ۷۵۲۱-۲۵۸۸

شاپای چاپی: ۴۱۲۳-۲۵۸۸

وبسایت نشریه: www.jflr.ut.ac.ir

ارزیابی کیفیت و شایستگی‌های مورد انتظار در برنامه‌درسی دوره کارشناسی رشته زبان روسی از دیدگاه ذی‌نفعان

سیده ندا موسوی	محسن حاجی تبار فیروزجائی	معصومه معتمدنیا	میمنت عابدینی بلترک
دانش‌آموخته کارشناسی ارشد مطالعات برنامه درسی، دانشگاه مازندران، ایران	استادیار گروه علوم تربیتی، دانشکده علوم اجتماعی و انسانی، دانشگاه مازندران، ایران (نویسنده مسئول)	دانشیار گروه زبان روسی، دانشکده علوم اجتماعی و انسانی، دانشگاه مازندران، ایران	استادیار گروه علوم تربیتی، دانشکده علوم اجتماعی و انسانی، دانشگاه مازندران، ایران

میمنت عابدینی بلترک، استادیار و عضو هیأت علمی گروه علوم تربیتی دانشگاه مازندران می‌باشد. ایشان مقالات متعددی در حوزه برنامه درسی و برنامه‌ریزی آموزشی به چاپ رسانیده است.

معصومه معتمدنیا، دانشیار و عضو هیأت علمی گروه زبان روسی دانشگاه مازندران می‌باشد. ایشان به پژوهش در حوزه ادبیات قرون ۱۸، ۱۹ و ۲۰ روسی علاقمند می‌باشند.

محسن حاجی تبار فیروزجائی، استادیار و عضو هیأت علمی گروه علوم تربیتی دانشگاه مازندران می‌باشد. ایشان به پژوهش در حوزه ارزشیابی برنامه درسی و طراحی و تدوین برنامه درسی علاقمند می‌باشند.

سیده ندا موسوی، دانش‌آموخته کارشناسی ارشد مطالعات برنامه درسی دانشگاه مازندران می‌باشند.

Email: abedini.gilan@gmail.com

Email: m.otamednia@umz.ac.ir

E-mail: hajjatabar62@gmail.com

Email: hoda2016.mosavi@gmail.com

چکیده	اطلاعات مقاله
هدف از این پژوهش، ارزیابی کیفیت و شایستگی‌های مورد انتظار در برنامه‌درسی دوره کارشناسی رشته زبان روسی از دیدگاه ذی‌نفعان می‌باشد. روش پژوهش توصیفی از نوع پیمایشی است. جامعه آماری پژوهش، شامل اعضای هیأت علمی، دانشجویان کارشناسی و مدیران (فارغ التحصیلان) رشته زبان روسی می‌باشد که با استفاده از روش نمونه‌گیری در دسترس ۱۲ نفر از اعضای هیأت علمی، ۱۱ نفر از مدیران و ۱۰۶ نفر از دانشجویان به عنوان نمونه آماری انتخاب شده‌اند. برای جمع‌آوری اطلاعات، از سه پرسشنامه محقق‌ساخته استادان، دانشجویان و مدیران استفاده شد. برای سنجش روایی پرسش‌نامه از روایی محتوایی استفاده شد. و با استفاده از ضریب آلفای کرانباخ، پایایی پرسش‌نامه اساتید ۰/۷۶، دانشجویان ۰/۸۹ و مدیران ۰/۸۷ به دست آمده است. برای تجزیه و تحلیل اطلاعات از آمار توصیفی (میانگین و انحراف معیار) و آماراستنباطی (آزمون تی تک نمونه، تی مستقل، تحلیل واریانس و آزمون فریدمن) استفاده شده است. نتایج نشان داد که از نظر دانشجویان به غیر از عناصر محتوا و فعالیت، سایر عناصر برنامه درسی نسبتاً مطلوب ارزیابی شدند و از نظر استادان، میزان مطلوبیت تمامی عناصر برنامه‌درسی در سطح متوسط می‌باشد؛ نتایج تی مستقل نشان داد تفاوتی بین دیدگاه استادان و دانشجویان وجود ندارد؛ میزان رضایت مدیران از مهارت و نگرش دانشجویان نسبتاً مطلوب و دانش مطلوب می‌باشد. نتایج تحلیل واریانس نشان داد که بین دیدگاه دانشجویان و اساتید تفاوت معنی‌داری وجود ندارد اما بین نظرات مدیران با دانشجویان و استادان در مورد میزان ضرورت برخورداری فارغ التحصیلان از دانش و مهارت‌ها تفاوت معنی‌داری وجود دارد. بنابراین به منظور برآورده شدن انتظارات همه ذینفعان، پیشنهاد می‌شود در هنگام طراحی برنامه درسی همکاری بیشتری بین ذی‌نفعان باشد. شناسه دیجیتال 10.22059/jflr.2019.287053.663	تاریخ ارسال: ۹۸/۰۵/۱۸ تاریخ پذیرش: ۹۸/۰۶/۱۲ تاریخ انتشار: ۹۸/۱۲/۲۵ نوع مقاله: علمی پژوهشی کلید واژگان: ارزیابی کیفیت؛ شایستگی‌های مورد انتظار؛ برنامه درسی؛ زبان روسی؛ ذی‌نفعان

حاجی تبار فیروزجایی، محسن، موسوی سیده ندا. (۱۳۹۹). ارزیابی کیفیت و شایستگی‌های مورد انتظار در برنامه‌درسی دوره کارشناسی رشته زبان روسی از دیدگاه ذی‌نفعان. پژوهش‌های زبانشناختی در زبانهای خارجی، ۱۰(۱)، ۱۰۰-۱۱۹. doi: 10.22059/jflr.2019.287053.663

Assessment of Quality and Expected Competencies in Russian Language Undergraduate Curriculum from Stakeholder Perspective

Sayed Neda Mousavi
Graduate Master of
Curriculum Studies,
University of Mazandaran,
Iran

Mohsene Hajitabar Firouzjaee
Assistant Professor,
Department of
Education, University of
Mazandaran, Babolsar, Iran.
(corresponding author)

Mohsen Hajitabar

Masoumeh motamednia
Associate professor in the
Department of Russian
Language, University of
Mazandaran, Babolsar.

Masoumeh

Meimanat Abedini Baltork
Assistant Professor,
Department of
Education, University of
Mazandaran, Babolsar, Iran.

Sayed Neda Mousavi, Graduate
Master of Curriculum Studies,
University of Mazandaran, Iran

Firouzjaee, is an assistant
professor and Faculty
Member in Department of
Education at University of
Mazandaran. She has
interested in research in
curriculum evaluation and
curriculum design and
development

Email: hajitabar62@gmail.com

motamednia Cand. Of
Sciences (philology),
Associate professor in the
Department of Russian
Language, University of
Mazandaran, Babolsar. She
has interested in research in
the Russian, 18th, 19th and
20th centuries.

Email: motamednia@umz.ac.ir

Meimanat Abedini Baltork is an
assistant professor and Faculty
Member in Department of
Education at University of
Mazandaran. She has many
articles about curriculum and
educational planning in journals

Email: abedini.gilan@gmail.com

Email: hoda2016.mosavi@gmail.com

ARTICLE INFO

Article history:

Received 09th, August, 2019

Accepted 03th, September, 2019

Available online April 2020

Article Type Research article

Keywords:

Quality Assessment; Expected
Competencies; curriculum;
russian language; stakeholders

ABSTRACT

The purpose of this study was to evaluate the quality and expected competencies of the undergraduate Russian language curriculum from the stakeholders' perspective. The research method is descriptive-survey. The statistical population of the study consisted of faculty members, Undergraduate Students and administrators (graduates) of the Russian language, using the available sampling method of 12 faculty members, 11 principals and 106 faculty members of Students were selected as statistical sample. To collect information, three researcher-made questionnaires were used by professors, students and managers. Content validity was used to assess the validity of the questionnaire. Using Cronbach's alpha coefficient, the questionnaire reliability was 0.76, 0.89 for students and 0.87 for administrators. Descriptive statistics (mean and standard deviation) and inferential statistics (T-test, independent t-test, Friedman test and ANOVA) were used to analyze the data. The results showed that other elements of curriculum were relatively desirable for the students except for the content and activity elements and for the teachers, the desirability of all curriculum elements was at a moderate level. Independent t-test results showed that there is no difference between the viewpoints of professors and students; managers' satisfaction with students' skills and attitudes is relatively desirable and knowledge is desirable. The results of analysis of variance showed that there is no significant difference between the viewpoint of students and professors but there is a significant difference between the views of managers and students about the extent to which graduates have knowledge and skills. Therefore, in order to meet the expectations of all stakeholders, it is suggested that there be more collaboration between stakeholders when designing the curriculum.

DOI: 10.22059/jflr.2019.287053.663

© 2020 All rights reserved.

Haji Tabriz Firouzjaie, Mohsen, Mousavi, Seydeh Neda. (2020). Assessment of Quality and Expected Competencies in Russian Language Undergraduate Curriculum from Stakeholder Perspective. Journal of Foreign Language Research, 10 (1), 100-119. doi: 10.22059 / jflr.2019.287053.663

مقدمه

سیستم‌های آموزشی در اختیار آنها قرار گیرد (Talib & Maguad, 2011). با توجه به رسالت‌ها، اهداف و نقش آموزش عالی در عصر حاضر، برنامه‌های درسی باید مورد ارزشیابی قرار گیرند و اصلاح و بازنگری شوند (نوروززاده، محمودی، واجارگاه، & ابراهیم، ۱۳۸۵). بدین‌منظور، ارزشیابی کیفیت برنامه‌درسی و به روز کردن آنها به روشن شدن وضعیت کنونی کمک خواهد کرد تا تصمیم‌گیرندگان و برنامه‌ریزان آموزشی از میزان تحقق اهداف آموزشی، نارسایی‌ها و نقاط قوت و ضعف خود آگاه شوند و برای بهبود روش‌ها و نیل به اهداف و افزایش بازدهی تصمیمات لازم را اتخاذ کنند (عزیزی، ۱۳۸۷).

بنا به اعتقاد (Becker, 2002) برنامه‌ریزی درسی، از عوامل موثر در توسعه نظام‌مند آموزش عالی و بهبود کیفیت آن است. با این وجود، برنامه‌درسی هسته اصلی تمام برنامه‌ها و محور همه فعالیت‌های آموزشی است و می‌توان از آن به عنوان قلب تپنده نظام تربیتی یاد کرد. بدون تردید برنامه‌های درسی در دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی در توفیق یا شکست این مؤسسات نقش کلیدی و بسیار تعیین‌کننده‌ای ایفا می‌کنند و لیکن، به رغم اهمیت برنامه‌درسی در مؤسسات آموزش عالی و حتی تلاش و همت لازم برای بررسی، ارزشیابی، اصلاح و تغییر آن در دستور کار قرار نگرفته است (Stark, Lowther, Sharp, & Arnold, 1997).

اصولا تهیه برنامه‌های درسی، فعالیتی انسانی است که دارای پیچیدگی و ظرافت خاصی است؛ بنابراین نمی‌تواند فارغ از بررسی کیفی و بهبود مستمر باشد. با این وجود، خلق برنامه‌های درسی با کیفیت و کارا از آرمان‌های هر نظام آموزشی است و بالاترین کیفیت برنامه مستلزم ارزشیابی‌های مستقر از آن است (ناطق، یوسفی، & یارمحمدیان، ۲۰۱۷). شکی نیست که امروزه کیفیت و رقابت از مشخصه‌های اصلی آموزش عالی محسوب می‌شود و لیکن، به نظر می‌رسد که در عمل به این اصل توجه اندکی شده است بنابراین ارزیابی بایستی در تمامی فعالیت‌های مختلف برنامه درسی وجود داشته باشد و بدون آن هیچ یک از اقدامات و ابزارها برای توسعه راهبردی در محیط‌های آموزش عالی صحیح نیست (Saad, 2001). بر این اساس، اگر برنامه‌های درسی از کیفیت مطلوبی برخوردار باشند و به خوبی اجرا شوند سبب موفقیت نظام آموزشی می‌شوند (محمدی، ناصریحهرمی، معینیشهرکی، & مهربانیان، ۱۳۹۲).

برنامه‌های درسی، جوهره هر نظام آموزشی است و تا حد زیادی کارآمدی، کیفیت و اثربخشی آن نظام را تعیین می‌کند. این مهم در آموزش عالی به دلیل نقش آن در توسعه علمی و فناوری کشورها، از اهمیت مضاعف برخوردار است؛ بنابراین، تعیین ساختار بهینه برنامه‌درسی، از دل‌مشغولی‌های مهم دست‌اندرکاران آن است و لازمه این امر مطالعه روش‌های اصلاح و بهبود آنها از طریق ارزشیابی است (Bharvad, 2010).

آموزش عالی در ایران در دو دهه گذشته با چالش و مشکلات متعددی روبه‌رو بوده است. گسترش کمی دانشگاه‌ها بدون توجه به ظرفیت‌های موجود و توان اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جامعه، کثرت موسسات آموزشی متنوع، افزایش تعداد دانشجویان و گاه وجود تعداد زیادی دانش-آموخته‌ی بیکار از جمله چالش‌هایی هستند که نظام آموزش عالی ایران را با مشکلات زیادی مواجه کرده است. این چالش‌ها لزوم مسئولیت‌پذیری و پاسخگویی را در نظام آموزشی عالی ایران منجر شده است و نظام دانشگاهی را وادار به بازاندیشی در ساختار، رسالت‌ها، کارکردها و فرآیندهای خود کرده است. از آنجا که دانشگاه‌ها از جمله مهم‌ترین نهادهایی هستند که جوامع برای رشد و توسعه به آنها نیاز دارند شفافیت، پاسخ‌گویی و بهبود کیفیت در آنها الزامی است (چوپانی، حیات، & زارع، ۱۳۹۰) بنابراین، به منظور مرتفع نمودن این چالش‌ها مؤلفه‌های زیادی از سوی صاحب‌نظران مطرح شده است. یکی از اصلی‌ترین مؤلفه‌های مطرح شده، برنامه‌های درسی در نظام آموزش عالی است که به عنوان یک عامل کلیدی در تحقق اهداف این نظام از جایگاه برجسته‌ای برخوردار است (خاقانیزاده، ملکی، عباسی، & پور، ۱۳۸۹).

چنانچه دانشگاه‌ها بخواهند به طور مطلوب مأموریت‌های خود را انجام دهند، لازم است اطمینان ذینفعان خود را درباره این موضوع که کوشش‌های دانشگاهی از کیفیت لازم برخوردار است جلب کنند و از سازوکارهای لازم برای بهبود کیفیت استفاده کنند (Mackness, Waite, Roberts, & Lovegrove, 2013). چرا که برون‌داد دانشگاه‌ها، نیروهای متخصصی هستند که سازندگان جامعه محسوب می‌شوند و علاوه بر رفع نیازهای خود باید به سایر انسان‌ها و جامعه هم سود برسانند. برای تربیت چنین نیروهای متخصصی لازم است که بهترین

روسی در دانشگاه گیلان" نشان دادند که عمده‌ترین مشکلات اصلی آموزش و یادگیری عدم استفاده اساتید از ابزار آموزشی کافی و مناسب مانند آزمایشگاه‌های صوتی و تصویری، پروژه‌های تحقیقاتی ناکافی در زمینه خاص مانند دایره واژگان و عدم نظارت در کیفیت آموزش و یادگیری می‌باشد. (Rajurkar, Chavan, Kachewar, & Giri, 2019) در پژوهش خود نشان دادند که بین دانش و مهارت دانشجویان و ارتباط گروه‌های آموزشی با صنعت توریسم روابط ضعیفی وجود دارد. (Golden et al., 2018) در پژوهش خود نشان دادند که ارزیابی اولیه از هدف در برنامه درسی، نشان‌دهنده بهبود قابل توجه در دانش رادیولوژی است. دانشجویانی که در موسسات آکادمیک کار خود را انجام می‌دهند، در مقایسه با دانشجویانی که در موسسات غیرآکادمیک به کار خود ادامه می‌دهند، به طور عینی بهتر عمل می‌کنند. (Eukel, Frenzel, Skoy, & Faure, 2018) در پژوهش خود نشان دادند خود ارزیابی حرفه ای دانشجویان داروسازی در طول دوره برنامه درسی افزایش یافت. (Zhou, 2016) در پژوهش خود نشان دادند که از دیدگاه دانش‌آموختگان در ارزیابی باید ۱) اهداف برنامه درسی باید بر اساس اشتغال و مطابق با نیاز شاگردان به اشتغال و توسعه بلندمدت در آینده باشد. ۲) محتوای برنامه درسی باید به روز باشد و گستره و عمق پوشش مناسب آن باشد. ۳) روش های تدریس استاد باید انعطاف پذیر و متنوع باشد؛ ۴) ارزیابی یادگیری باید به روش‌های مختلف و به روشنی و منطقی انجام شود؛ ۵) برنامه درسی باید بتواند دانشجویان و توانایی های دانشجویان را به طور موثر ترویج کند. این مطالعه شواهد را برای تجدید نظر و بهبود سیستم ارزیابی برنامه درسی فارغ التحصیل ارائه خواهد کرد.

بنابراین، با توجه به اهمیت رشته زبان روسی و اینکه هنوز هیچ‌گونه مطالعه‌ای در حوزه ارزشیابی برنامه‌درسی زبان روسی صورت نگرفته است سؤالات زیادی درباره ماهیت، اهداف و نتایج برنامه‌درسی زبان روسی وجود دارد که عدم پاسخ‌گویی روشن و شفاف به این سؤالات موجب می‌شود بسیاری از ویژگی‌ها، مهارت‌ها و توانایی‌هایی که باید در برنامه‌درسی زبان روسی لحاظ شود، مورد غفلت قرار می‌گیرد. آنچه مسلم است یکی از بهترین راه‌های بررسی یک برنامه، ارزیابی آن برنامه می‌باشد. فرآیند ارزشیابی برنامه‌درسی شامل تشخیص نقاط قوت و ضعف طرح‌ها می‌باشد. شایان ذکر است، یکی از نتایج ارزشیابی این است که می‌توان به کمک آن تعیین نمود که برنامه‌های درسی از چه جهاتی مؤثر بوده و از چه جهاتی به اصلاح، تغییر یا تکمیل نیاز دارند. بر این اساس، با ارزشیابی برنامه درسی است که معلوم می‌شود هر یک از عناصر برنامه با

ارزشیابی برنامه، فرایند بررسی نظام‌مند کیفیت برنامه‌درسی در یک قلمرو محتوایی خاص و تعیین چگونگی بهبود کیفیت آن برنامه است که با هدف‌های گوناگونی مانند ضرورت تعیین اولویت‌ها، مشخص کردن روش‌های مناسب برای طراحی و اجرای برنامه، نظارت بر برنامه و تعدیل آن در خلال اجرا، مشخص کردن اینکه آیا برنامه به پیامدهای مطلوب دست می‌یابد و اصلاح یا پایان برنامه‌های موجود انجام می‌شود (Nichols, Shidaker, Johnson, & Singer, 2006). وی معتقد است که تنها از طریق ارزشیابی می‌توان کارایی و اثربخشی برنامه‌های درسی را افزایش داد و نظامی برای بهبود مستمر برنامه‌های درسی طراحی نمود. بنابراین با توجه به قدمت بیش از ۷۰ سال آموزش زبان روسی در ایران، نیاز مراکز علمی و صنعتی به مترجمان از یکسو و نیاز مبرم به کارشناسان آشنا به زبان، ادبیات و فرهنگ در حوزه سیاست-گذاری‌های فرهنگی، اقتصادی و سیاسی از سوی دیگر، ضرورت ارزیابی برنامه درسی رشته زبان روسی در دانشگاه‌ها را بیش از پیش نمایان می‌سازد.

یکی از شیوه‌های ارزشیابی برنامه‌درسی، الگوی مشارکتی است که در آن شرکای اصلی برنامه (دانشجویان، دانش‌آموختگان، کارفرمایان، مدیران و مدرسان) میزان تحقق اهداف مورد انتظار در برنامه را مورد داوری قرار می‌دهند. چرا که از دیدگاه (Tang, Bai, Liu, Wang, & Chen, 2012) بررسی دیدگاه ذی‌نفعان در فرایند ارزشیابی برنامه‌درسی منجر به بهبود کیفیت تدریس و یادگیری در دانشگاه‌ها می‌شود. (Luen, 2008) معتقد است که آگاهی از رویکردها، فرایندها و چگونگی طراحی برنامه-درسی برای حل تنش‌های بین ذی‌نفعان چارچوبی را فراهم می‌کند که می‌تواند به دستورالعمل‌های استاندارد منجر شود. و این، استانداردها طراحی برنامه‌درسی را بهبود می‌بخشد. بنابراین با درک دیدگاه ذی‌نفعان در برنامه درسی زبان روسی، طراحان برنامه درسی می‌توانند خلاقانه به یک برنامه درسی که اهداف و خواسته های ذی‌نفعان را برآورد می‌کنند پاسخ دهند. (Luen, 2008) در پژوهش خود نشان داد بین آنچه قصدشده بود و آنچه تجربه شده بود هماهنگی وجود ندارد و دیدگاه‌های کارفرمایان، مدرسان و دانش‌جویان در خصوص شایستگی‌های دانش‌آموخته‌گان متفاوت است (Mukolwe & Cheloti, 2016) در پژوهش خود بیان کردند که دانشگاه‌ها نقش مهمی در نیل به اهداف توسعه پایدار دارند و کارفرمایان صنعت از دانشگاه‌ها درخواست کردند تا فارغ‌التحصیلانی را تربیت کنند که آماده کار باشند. (Sadeghi & Sadeghi, 2015) در پژوهش خود با عنوان "آموزش و یادگیری زبان

طراحی و تدوین گردید. و بخش چهارم میزان ضرورت برخورداری فارغ‌التحصیلان رشته روسی از مهارت‌ها و دانش‌های ذکر شده جهت استخدام در سازمان‌ها را مشخص می‌نماید. جدولی شامل واحدهای درسی رشته روسی و اهداف واحد درسی براساس سرفصل آموزش عالی که از سال ۱۳۸۰ اجرا شده می‌باشد که سؤال‌ها به صورت بسته و پاسخ‌ها براساس مقیاس پنج درجه‌ای لیکرت با وزن‌های: کاملاً ضروری (نمره ۵)، بسیار ضروری (نمره ۴)، ضروری (نمره ۳)، تا حدودی ضروری (نمره ۲)، کاملاً غیر ضروری (نمره ۱) تنظیم گردید. به منظور تعیین روایی ایزار پژوهش از روایی محتوایی استفاده شده است. روایی سه بخش اول پرسشنامه استاد و دانشجو به دفعات توسط سایر محققان به منظور ارزیابی کارایی درونی برنامه درسی دوره‌های عمومی سازمان‌های مختلف به کار رفته است که براساس عناصر ده‌گانه برنامه درسی طراحی و روایی صوری و محتوایی آن تأیید شده بود (رضایی & حجازی، ۱۳۹۴) و برای تعیین روایی بخش چهارم پرسشنامه از نظر استاد راهنما و مشاور و ۴ نفر از استادان رشته زبان روسی استفاده شد. پایایی کل نیز با استفاده از روش آلفای کرونباخ برای پرسشنامه استاد ۰/۷۶۷ و دانشجو ۰/۸۹۶ محاسبه گردید. که نشانگر پایایی در سطح بالا می‌باشد.

۲. پرسش‌نامه مدیران: این پرسش‌نامه شامل سه بخش می‌باشد. بخش اول به مشخصات فردی (نام واحد سازمانی، میزان تحصیلات، رشته تحصیلی، دانشگاه محل تحصیل) اختصاص دارد، بخش دوم جدولی است با ۱۳ سؤال بصورت بسته که در مورد دانش (۵ سؤال)، نگرش (۴ سؤال) و مهارت (۴ سؤال) دانش‌آموختگان برنامه ریزی گردشگری طراحی و تدوین گردید، این بخش برگرفته از پرسش‌نامه کارایی بیرونی برنامه درسی می‌باشد. پاسخ‌ها براساس مقیاس پنج درجه‌ای لیکرت با وزن‌های: خیلی زیاد (نمره ۵)، زیاد (نمره ۴)، متوسط (نمره ۳)، کم (نمره ۲) خیلی کم (نمره ۱) تنظیم گردید (جدول ۳-۳). و بخش سوم میزان ضرورت برخورداری فارغ‌التحصیلان رشته روسی از مهارت‌ها و دانش‌های ذکر شده جهت استخدام در سازمان‌ها را مشخص می‌نماید. این بخش همانند بخش چهارم پرسشنامه استادان و دانشجویان می‌باشد. روایی سه بخش اول این پرسشنامه به دفعات توسط سایر محققان به منظور ارزیابی کارایی بیرونی برنامه درسی به کار رفته است که روایی صوری و محتوایی آن تأیید شده بود و برای تعیین روایی بخش چهارم پرسشنامه از نظر استاد راهنما و مشاور و ۴ نفر از استادان رشته زبان روسی استفاده شد. پایایی کل نیز با استفاده از روش آلفای کرونباخ ۰/۸۷۴ محاسبه گردید. که نشانگر پایایی در سطح بالا می‌باشد. و پایایی کل بخش چهارم (مهارت‌ها

توجه به شرایط یادگیرنده و امکانات و محدودیت‌های دیگر تا چه حد تناسب و قابلیت اجرا داشته باشد. لذا پژوهش حاضر به دنبال پاسخ‌گویی به سوالات ذیل می‌باشد.

۱. استادان، مدیران (فارغ‌التحصیلان) و دانشجویان رشته زبان روسی چه انتظاری از برنامه درسی رشته خود دارند و چه تفاوت و شباهتی بین دیدگاه‌های ذی‌نفعان وجود دارد؟

۲. میزان مطلوبیت عناصر برنامه درسی از دیدگاه استادان و دانشجویان به چه صورت بوده است؟ و چه تفاوتی بین دیدگاه‌شان وجود دارد؟

۳. میزان رضایت مدیران (فارغ‌التحصیلان) از دانش، نگرش و مهارت کسب شده توسط دانشجویان به چه صورتی بوده است؟

۴) نقاط قوت، ضعف، فرصت و تهدیدهای برنامه درسی رشته زبان روسی از دیدگاه ذی‌نفعان چه می‌باشد؟

۲. روش‌شناسی

مطالعه حاضر، از نظر هدف پژوهش از نوع کاربردی است و از نظر شیوه اجرا پژوهشی توصیفی از نوع پیمایشی است. جامعه آماری پژوهش، شامل دانشجویان ترم آخر (ورودی ۹۴) دوره کارشناسی رشته زبان روسی به تعداد ۲۰۰ نفر، اعضای هیأت علمی رشته زبان روسی به تعداد ۳۷ نفر و کلیه مدیران و فارغ‌التحصیلان رشته زبان روسی، می‌باشد. با استفاده از روش نمونه‌گیری در دسترس ۱۰۶ نفر از دانشجویان، ۱۲ نفر از اعضای هیأت علمی و ۱۱ نفر از مدیران به عنوان نمونه‌آماری انتخاب شدند. در این پژوهش برای جمع‌آوری اطلاعات از سه پرسش‌نامه استادان، دانشجویان و مدیران به شرح ذیل استفاده شده است.

۱- پرسش‌نامه ارزیابی برنامه درسی دانشجویان و اعضای هیأت علمی: این پرسش‌نامه شامل چهار بخش می‌باشد. بخش اول به مشخصات فردی دانشجویان و اعضای هیأت علمی اختصاص دارد. بخش دوم برای ارزیابی کیفیت درونی شامل ۱۳ سؤال بسته‌پاسخ، براساس عناصر ده-گانه (منطق، هدف، محتوا، راهبردهای یادگیری، فعالیت‌های یادگیری، مواد و وسایل، ارزشیابی، گروه‌بندی، زمان و فضا) می‌باشد. این بخش برگرفته از پرسش‌نامه کارایی درونی برنامه درسی (رضایی & حجازی، ۱۳۹۴) می‌باشد. پاسخ‌ها بر اساس طیف پنج درجه لیکرت (۵- خیلی زیاد ۴- زیاد ۳- متوسط ۲- کم ۱- خیلی کم) تنظیم گردید. بخش سوم به صورت جدولی شامل نقاط قوت و ضعف و فرصت‌ها و تهدیدهای رشته تحصیلی زبان روسی و همچنین چهار سؤال به صورت سؤال‌های باز

استفاده شد. داده‌ها با محاسبه آماره‌های توصیفی (میانگین و انحراف استاندارد) و روش‌های آمار استنباطی (آزمون t تک نمونه، تی مسفل، تحلیل واریانس یک‌راهه و آزمون فریدمن) مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. به منظور تحلیل نتایج پرسش‌های باز پاسخ، پاسخ‌های این سؤالات پس از تحلیل محتوای هر سؤال، مهم‌ترین موارد ارائه شد.

۳. یافته‌ها

به منظور بررسی میزان مطلوبیت عناصر برنامه درسی از دیدگاه استادان و دانشجویان از آزمون t تک نمونه‌ای و جهت مقایسه بین دیدگاه استادان و دانشجویان در این زمینه از آزمون t مستقل استفاده شد. نتایج بدست آمده در ادامه ارائه شده است.

و دانش‌های مورد نیاز جهت استخدام) نیز با استفاده از روش آلفای کرونباخ ۰/۹۷۳ محاسبه گردید. که نشانگر پایداری در سطح بالا می‌باشد.

برای جمع‌آوری اطلاعات، پرسش‌نامه‌ها به سه شکل چابی (دستی)، تلگرامی و ایمیلی تدوین شده است، پرسش‌نامه اساتید و دانشجویان دانشگاه مازندران بصورت دستی توزیع شد، پرسش‌نامه‌های دانشجویان، مدیران سازمان‌ها و اساتید دانشگاه‌های دیگر بصورت ایمیلی و دستی از طریق شرکت در دومین همایش بین‌المللی انجمن ایرانی زبان و ادبیات روسی با عنوان "زبان و ادبیات روسی در دنیای معاصر: مشکلات و چشم‌اندازها" که در پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی تهران برگزار شد، جمع‌آوری شد. در تحلیل اطلاعات از نرم‌افزار SPSS22

جدول ۱: توصیف آماری و نتایج آزمون تی تک نمونه‌ای نظرات دانشجویان و اساتید در مورد میزان مطلوبیت برنامه درسی

اساتید					دانشجویان					
سطح معنی‌داری	درجه آزادی	t	انحراف معیار	میانگین	سطح معنی‌داری	درجه آزادی	t	انحراف معیار	میانگین	
۱۹۱.۰	۱۱	۳۹۳.۱-	۶۲.۰	۷۵.۲	۵۱۵.۰	۱۰۵	۶۵.۰	۸۹.۰	۰۶.۳	منطق
۰۵۴.۰	۱۱	۱۵۹.۲-	۶۶.۰	۵۸.۲	۴۴۱.۰	۱۰۵	۷۷.۰-	۱۳.۱	۹۲.۲	هدف
۷۹۵.۰	۱۱	۲۶۶.۰-	۵۴.۰	۹۶.۲	۰۱۲.۰	۱۰۵	۵۶۴.۲-	۸۹.۰	۷۸.۲	محتوا
۲۱۰.۰	۱۱	۳۳۲.۱	۰۸.۱	۴۲.۳	۷۸۵.۰	۱۰۵	۲۷۴.۰	۰۶.۱	۰۳.۳	روش تدریس
۳۸۹.۰	۱۱	۸۹۷.۰-	۹۶.۰	۷۵.۲	۷۲۸.۰	۱۰۵	۳۴۹.۰-	۹۷.۰	۹۷.۲	مواد
۷۲۳.۰	۱۱	۳۶۴.۰	۷۹.۰	۰۸.۳	۱۱۲.۰	۱۰۵	۶۰۱.۱	۱۵.۱	۱۸.۳	گروه‌بندی
۱۳۱.۰	۱۱	۶۲۹.۱-	۲۴.۱	۴۲.۲	۰۰۹.۰	۱۰۵	۶۶۶.۲-	۱۲.۱	۷۱.۲	فعالیت
۷۷۷.۰	۱۱	۲۹۰.۰	۹۹.۰	۰۸.۳	۳۸۵.۰	۱۰۵	۸۷۲.۰	۸۹.۰	۰۸.۳	زمان
۱	۱۱	۰,۰۰۱	۲۰.۱	۳	۶۱۸.۰	۱۰۵	۵۰۱.۰	۹۷.۰	۰۵.۳	مکان
۷۱۳.۰	۱۱	۳۷۸.۰	۷۶.۰	۰۸.۳	۵۰۹.۰	۱۰۵	۶۶۳.۰	۰۲.۱	۰۷.۳	ارزشیابی

نتیجه گرفته می‌شود از نظر دانشجویان میزان مطلوبیت عناصر محتوا و فعالیت در سطح پایین و مطلوبیت سایر عناصر برنامه درسی در سطح متوسط می‌باشد. از نظر اساتید نیز میزان مطلوبیت تمامی عناصر برنامه درسی در سطح متوسط می‌باشد.

در جدول ۱ میانگین و انحراف معیار نمرات مربوط به نظرات دانشجویان و اساتید در مورد میزان مطلوبیت عناصر برنامه درسی به همراه نتایج آزمون t تک نمونه‌ای ارائه شده است. با توجه به پایین‌تر بودن میانگین نمرات عناصر محتوا و فعالیت از مقدار میانگین نظری (مقدار متوسط ۳)،

جدول ۲: نتایج آزمون تی مستقل جهت مقایسه نظرات دانشجویان و اساتید در مورد میزان مطلوبیت عناصر برنامه درسی

عناصر	تفاوت میانگین	آماره t	درجه آزادی	سطح معنی داری
منطق	۰,۳۰۷	۱,۱۵۶	۱۱۶	۰,۲۵۰
هدف	۰,۳۳۲	۰,۹۹۵	۱۱۶	۰,۳۲۲
محتوا	-۰,۱۸۲	-۰,۶۸۶	۱۱۶	۰,۴۹۴
روش تدریس	-۰,۳۸۸	-۱,۱۹۶	۱۱۶	۰,۲۳۴
مواد	۰,۲۱۷	۰,۷۳۲	۱۱۶	۰,۴۶۶
گروه بندی	۰,۰۹۶	۰,۲۸۰	۱۱۶	۰,۷۸۰
فعالیت	۰,۲۹۱	۰,۸۳۷	۱۱۶	۰,۴۰۴
زمان	-۰,۰۰۸	-۰,۰۲۹	۱۱۶	۰,۹۷۷
مکان	۰,۰۴۷	۰,۱۵۶	۱۱۶	۰,۸۷۷
ارزشیابی	-۰,۰۱۷	-۰,۰۵۷	۱۱۶	۰,۹۵۵

در جدول ۲ نتایج آزمون t مستقل جهت مقایسه نظرات دانشجویان و اساتید در مورد میزان مطلوبیت عناصر برنامه درسی ارائه شده است. براساس نتایج بدست آمده هیچ یک از مقادیر t بدست آمده معنی دار نمی باشد ($p > 0/05$) بر این اساس نتیجه گرفته می شود بین نظرات دانشجویان و اساتید در مورد میزان مطلوبیت عناصر برنامه درسی تفاوتی وجود ندارد.

جدول ۳: نتیجه آزمون فریدمن، برای اولویت بندی میزان مطلوبیت برنامه درسی از نظر اساتید و دانشجویان

ردیف	استاد	دانشجو	
		رتبه	میانگین رتبه
روش تدریس	۷,۰۸	۱	۵,۶۴
ارزشیابی	۶,۲۹	۲	۵,۶۶
محتوا	۶,۰۸	۳	۴,۸۸
گروه بندی	۶,۰۸	۴	۶,۴۴
زمان	۵,۹۶	۵	۵,۷۵
مکان	۵,۵۰	۶	۵,۷۵
مواد	۵,۰۴	۷	۵,۵۳
منطق	۴,۹۲	۸	۵,۷۴

هدف	۴,۲۵	۹	۵,۲۴	۸
فعالیت	۳,۷۹	۱۰	۴,۶۷	۹

بدست آمده حاکی از آن است که از دیدگاه اساتید، عناصر روش تدریس و ارزشیابی دارای بیشترین و عناصر هدف و فعالیت دارای کمترین مطلوبیت و از دیدگاه دانشجویان، عناصر گروه‌بندی و زمان و مکان دارای بیشترین و عناصر فعالیت و محتوا دارای کمترین مطلوبیت می‌باشد.

در جدول ۳ نتیجه آزمون فریدمن، برای اولویت بندی میزان مطلوبیت برنامه درسی از نظر اساتید و دانشجویان ارائه شده است. آماره کای اسکوتر آزمون فریدمن برای استادان ۱۴/۶۰۶ و دانشجویان ۳۷/۹۷۵ با درجه آزادی ۹ است که سطح معناداری آن کمتر از ۰/۰۱ است. نتایج

جدول ۴: توصیف آماری و نتایج آزمون تی تک نمونه‌ای میزان رضایت مدیران از دانش، نگرش و مهارت کسب شده دانشجویان

سطح معنی داری	درجه آزادی	t	انحراف معیار	میانگین	
۰۱۰۰	۱۰	۱۹۴.۳	۹۴۴.۰	۹۱.۳	آشنایی با الگوهای نیازسنجی
۰۰۲۰	۱۰	۳۰۳.۴	۷۰۱.۰	۹۱.۳	دانش نظری جهت ارائه راهکار
۰۴۲۰	۱۰	۳۲۴.۲	۱۶۸.۱	۸۲.۳	توانایی علمی و پژوهشی
۰۷۰۰	۱۰	۰۲۵.۲	۱۹۱.۱	۷۳.۳	آشنایی با روشهای مختلف علمی
۰۰۶۰	۱۰	۴۹۳.۳	۷۹۴.۰	۸۴.۳	دانش
۰۴۲۰	۱۰	۳۲۴.۲	۱۶۸.۱	۸۲.۳	ابتکار در حیطه وظایف شغلی
۰۵۲۰	۱۰	۲۰۶.۲	۸۲۰.۰	۵۵.۳	ارائه مهارت های شغلی
۳۰۷۰	۱۰	۰۷۷.۱-	۱۲۰.۱	۶۴.۲	توانایی نقد و بررسی برنامه های درسی
۰۳۸۰	۱۰	۳۹۰.۲	۰۰۹.۱	۷۳.۳	توانمندی های علمی برای نیازهای شغلی
۱۷۶۰	۱۰	۴۵۶.۱	۰۳۶.۱	۴۵.۳	روحیه مسئولیت پذیری
۲۱۵۰	۱۰	۳۲۴.۱	۹۸۷.۰	۳۹.۳	مهارت
۱۵۲۰	۱۰	۵۵۰.۱	۳۶۲.۱	۶۴.۳	سازگاری با تغییرات محیط آموزشی
۲۲۱۰	۱۰	۳۰۵.۱	۹۲۴.۰	۳۶.۳	معلومات و اطلاعات کسب شده
۷۱۴۰	۱۰	۳۷۷.۰	۶۰۱.۱	۱۸.۳	خلاقیت و نوآوری
۱۱۵۰	۱۰	۷۲۷.۱	۶۵۵.۰	۳۴.۳	نگرش

نظری جهت ارائه راهکار، توانایی علمی و پژوهشی، ابتکار در حیطه وظایف شغلی و توانمندی های علمی برای نیازهای شغلی در سطح بالا (با توجه به بالاتر بودن میانگین نمرات بدست آمده از مقدار متوسط ۳) و میزان رضایت از سایر موارد در سطح متوسط می‌باشد. میزان رضایت

در جدول ۴ میانگین و انحراف معیار نمرات مربوط به میزان رضایت مدیران از دانش، نگرش و مهارت کسب شده توسط دانشجویان به همراه نتایج آزمون t تک نمونه‌ای ارائه شده است. براساس نتایج بدست آمده میزان رضایت مدیران از آشنایی دانشجویان با الگوهای نیازسنجی، دانش

مدیران از دانش دانشجویان در سطح بالا (با توجه به بالاتر بودن میانگین نمرات بدست آمده از مقدار متوسط ۳) و میزان رضایت از نگرش و تفاوت میانگین نمرات بدست آمده با مقدار متوسط ۳) می باشد.

جدول ۵: توصیف آماری و نتایج آزمون تی تک نمونه‌ای نظرات دانشجویان، استادان و مدیران از میزان ضرورت مهارت‌ها و دانش‌های مورد نیاز جهت استخدام در سازمان‌ها

مدیران				استاد				دانشجویان				
سطح معنی داری	t	انحراف معیار	میانگین	سطح معنی داری	t	انحراف معیار	میانگین	سطح معنی داری	t	انحراف معیار	میانگین	
۰۰۱.۰	۳۶.۵	۷۸.۰	۲۷.۴	۱۶۶.۰	۴۸.۱-	۵۵.۱	۳۳.۲	۰۰۱.۰	۹۲.۳-	۳۶.۱	۴۸.۲	خواندن و درک مفهوم متن
۰۳۱.۰	۵۱.۲-	۰۷.۱	۱۸.۲	۴۳۸.۰	۸۰.۰-	۴۳.۱	۶۷.۲	۲۱۳.۰	۲۵.۱-	۳۱.۱	۸۴.۲	خواندن و تفسیر متون
۰۴۲.۰	۳۲.۲	۱۶.۱	۸۲.۳	۴۳۸.۰	۸۰.۰-	۴۳.۱	۶۷.۲	۰۰۱.۰	۱۰.۴-	۴۲.۱	۴۳.۲	بیان شفاهی داستان
۰۷۰.۰	۰۲.۲-	۱۹.۱	۲۷.۲	۰۰۱.۰	۴۵.۵-	۹۰.۰	۵۸.۱	۰۰۱.۰	۲۶.۶-	۴۱.۱	۱۴.۲	گفت و شنود و آزمایشگاه
۰۰۱.۰	۳۵.۴	۸۳.۰	۰۹.۴	۶۲۳.۰	۵۰.۰-	۷۱.۱	۷۵.۲	۰۰۱.۰	۴۱.۴-	۳۶.۱	۴۲.۲	سخنرانی و مناظره
۰۰۱.۰	۰۳.۹	۴۶.۰	۲۷.۴	۳۵۸.۰	۹۵.۰-	۵۰.۱	۵۸.۲	۰۰۱.۰	۲۱.۴-	۳۶.۱	۴۴.۲	مقدمه ای بر نحو
۰۰۱.۰	۶۹.۹	۴۰.۰	۱۸.۴	۲۰۶.۰	۳۴.۱-	۵۰.۱	۴۲.۲	۰۰۱.۰	۹۸.۳-	۳۴.۱	۴۸.۲	جمله نویسی و مقدمات انشا
۰۰۱.۰	۱۲	۳۰.۰	۰۹.۴	۱۳۳.۰	۶۲.۱-	۶۰.۱	۲۵.۲	۰۰۱.۰	۲۴.۵-	۳۱.۱	۳۳.۲	دستور زبان و تمرینات
۰۰۱.۰	۵۰.۶	۶۰.۰	۱۸.۴	۰۸۵.۰	۸۹.۱-	۵۲.۱	۱۷.۲	۰۰۱.۰	۵۷.۵-	۳۴.۱	۲۷.۲	نگارش
۰۰۲.۰	۲۸.۴	۷۷.۰	۴	۲۰۷.۰	۳۴.۱-	۷۲.۱	۳۳.۲	۰۰۱.۰	۶۱.۳-	۴۲.۱	۵۰.۲	واژه سازی زبان روسی
۰۰۵.۰	۵۴.۳	۱۹.۱	۲۷.۴	۰۰۴.۰	۶۲.۳-	۱۱.۱	۸۳.۱	۰۰۱.۰	۱۰.۵-	۳۷.۱	۳۲.۲	نامه نگاری
۰۰۱.۰	۲۳.۹	۵۲.۰	۴۵.۴	۲۷۵.۰	۱۴.۱-	۵۰.۱	۵۰.۲	۰۰۲.۰	۱۵.۳-	۳۲.۱	۵۹.۲	زبانشناسی همگانی
۰۰۱.۰	۵۰.۶	۶۰.۰	۱۸.۴	۳۰۹.۰	۰۶.۱-	۶۲.۱	۵۰.۲	۰۰۱.۰	۵۲.۴-	۳۰.۱	۴۲.۲	اصول و روش ترجمه
۰۰۱.۰	۹۶.۸	۵۰.۰	۳۶.۴	۸۲۰.۰	۲۳.۰	۲۴.۱	۰۸.۳	۲۱۳.۰	۲۵.۱-	۳۱.۱	۸۴.۲	ترجمه متون مطبوعاتی از روسی به
۰۰۱.۰	۶۹.۹	۴۰.۰	۱۸.۴	۸۰۹.۰	۲۴.۰	۱۶.۱	۰۸.۳	۲۰۹.۰	۲۶.۱-	۶۱.۱	۸۰.۲	خواندن و ترجمه متون اسلامی
۰۰۱.۰	۲۴.۵	۶۳.۰	۴	۰۴۶.۰	۲۵.۲-	۵۳.۱	۲	۰۰۱.۰	۷۷.۴-	۵۰.۱	۳۰.۲	ترجمه متون علوم انسانی
۰۰۱.۰	۶۹.۹	۴۰.۰	۱۸.۴	۱۲۰.۰	۶۸.۱-	۳۷.۱	۳۳.۲	۰۰۲.۰	۲۴.۳-	۶۱.۱	۴۹.۲	ترجمه پیشرفته از روسی به
۰۰۱.۰	۰۳.۹	۴۶.۰	۲۷.۴	۶۳۸.۰	۴۸.۰-	۱۹.۱	۸۳.۲	۰۱۴.۰	۴۹.۲-	۴۸.۱	۶۴.۲	ترجمه اسناد و مکاتبات

۰۰۱.۰	۹۶.۸	۵۰.۰	۳۶.۴	۶۸۹.۰	۴۱.۰-	۴۰.۱	۸۳.۲	۱۳۹.۰	۴۹.۱-	۴۹.۱	۷۸.۲	ترجمه ادبی
۰۰۱.۰	۲۳.۹	۵۲.۰	۴۵.۴	۱۲۱.۰	۶۸.۱-	۵۴.۱	۲۵.۲	۰۰۹.۰	۶۶.۲-	۶۰.۱	۵۸.۲	آشنایی با زبان رسانه‌ای روسی
۰۴۳.۰	۳۱.۲	۳۰.۱	۹۱.۳	۳۳۹.۰	۱-	۷۳.۱	۵۰.۲	۰۱۷.۰	۴۳.۲-	۵۵.۱	۶۳.۲	آشنایی با تاریخ و فرهنگ روس
۰۰۱.۰	۲۲.۵	۷۵.۰	۱۸.۴	۶۰۰.۰	۵۴.۰-	۶۰.۱	۷۵.۲	۱۹۹.۰	۲۹.۱-	۴۲.۱	۸۲.۲	درآمدی بر ادبیات
۳۹۵.۰	۸۸.۰	۶۹.۱	۴۵.۳	۷۷۷.۰	۲۹.۰	۹۹.۰	۰۸.۳	۰۰۲.۰	۲۲.۳-	۵۰.۱	۵۳.۲	مکتب های ادبی
۰۰۷.۰	۳۵.۳	۱۶.۱	۱۸.۴	۳۵۸.۰	۹۵.۰-	۵۰.۱	۵۸.۲	۰۳۶.۰	۱۱.۲-	۵۵.۱	۶۸.۲	آشنایی با آثار ادبی روسیه
۸۵۸.۰	۱۸.۰-	۶۴.۱	۹۱.۲	۰۳۴.۰	۴۲.۲-	۳۱.۱	۰۸.۲	۳۸۲.۰	۸۷.-	۴۳.۱	۸۸.۲	تلخیص متون
۸۷۱.۰	۱۶.۰-	۸۱.۱	۹۱.۲	۲۹۵.۰	۱۰.۱-	۳۱.۱	۵۸.۲	۵۴۴.۰	۶۰.۰	۴۳.۱	۰۸.۳	نمایشنامه
۱۶۷.۰	۴۹.۱	۶۱.۱	۷۳.۳	۶۸۹.۰	۴۱.۰-	۴۰.۱	۸۳.۲	۱۴۱.۰	۴۸.۱-	۳۷.۱	۸۰.۲	اصطلاحات و ترکیبات ثابت روسی
۰۰۱.۰	۴۸.۴	۸۷.۰	۱۸.۴	۷۹۵.۰	۲۶.۰	۰۸.۱	۰۸.۳	۰۰۴.۰	۹۱.۲-	۴۳.۱	۵۹.۲	آشنایی با ضرب المثل روسی
۰۰۱.۰	۲۳.۹	۵۲.۰	۴۵.۴	۲۲۰.۰	۳۰.۱	۸۸.۰	۳۳.۳	۰۷۵.۰	۷۹.۱-	۴۰.۱	۷۵.۲	اصول روش تحقیق

در جدول ۵ میانگین و انحراف معیار نمرات مربوط به نظرات دانشجویان، اساتید و مدیران در مورد میزان ضرورت برخورداری فارغ التحصیلان رشته برنامه درسی از مهارت‌ها و دانش‌های مورد نیاز جهت استخدام در سازمان‌ها، به همراه نتایج آزمون t تک نمونه‌ای ارائه شده است. براساس نتایج بدست آمده از نظر دانشجویان میزان ضرورت مهارت‌های خواندن و تفسیر متون، ترجمه متون مطبوعاتی از روسی به فارسی، خواندن و ترجمه متون اسلامی، ترجمه ادبی، درآمدی بر ادبیات، تلخیص متون، نمایشنامه، اصطلاحات و ترکیبات ثابت روسی و اصول روش تحقیق در سطح متوسط و میزان ضرورت سایر مهارت‌ها در سطح پایین می‌باشد. از دیدگاه اساتید میزان ضرورت مهارت‌های گفت و شنود و آزمایشگاه زبان، نامه نگاری، ترجمه متون علوم انسانی و تلخیص متون در سطح پایین و میزان ضرورت سایر مهارت‌ها در سطح متوسط می‌باشد. از نظر مدیران نیز میزان ضرورت مهارت خواندن و تفسیر متون در سطح پایین، میزان ضرورت مهارت‌های گفت و شنود و آزمایشگاه زبان، مکتب های ادبی، تلخیص متون، نمایشنامه و اصطلاحات و ترکیبات ثابت روسی در سطح متوسط و میزان ضرورت سایر مهارت‌های مورد نیاز جهت استخدام فارغ التحصیلان در سازمان‌ها در سطح بالا می‌باشد.

جدول ۶: نتایج تحلیل واریانس جهت مقایسه دیدگاه‌های دانشجویان،

اساتید و مدیران

متغیر	F	df1,df2	سطح معناداری	دانشجو- استاد	دانشجو- مدیر	استاد- مدیر
خواندن و درک مفهوم متن	۹/۱۶	۲/۱۲۶	۰/۰۰۱	۰/۱۴	-۱/۷۹	-۱/۹۳
خواندن و تفسیر متون	۱/۲۹	۲/۱۲۶	۰/۳۷۸			
بیان شفاهی داستان	۴/۸۷	۲/۱۲۶	۰/۰۰۹	-۰/۲۳	-۱/۳۸	-۱/۱۵
گفت و شنود و آزمایشگاه زبان	۱/۰۰۹	۲/۱۲۶	۰/۳۶۸			
سخنرانی و مناظره	۷/۵۹	۲/۱۲۶	۰/۰۰۱	-۰/۳۳	-۱/۶۷	-۱/۳۴
مقدمه ای بر نحو	۴/۴۹	۲/۱۲۶	۰/۰۰۱	-۰/۱۴	-۱/۸۲	-۱/۶۸
جمله نویسی و مقدمات	۸/۶۰۶	۲/۱۲۶	۰/۰۰۱	۰/۰۶	-۷/۰۱	-۱/۷۶

						ادبیات
			۰/۰۸	۲/۱۲۶	۲/۴۷	مکتب های ادبی
-۱/۵۹	-۱/۵۰	۰/۰۹	۰/۰۰۸	۲/۱۲۶	۴/۹۵	آشنایی با آثار ادبی روسیه
			۰/۱۹۵	۲/۱۲۶	۱/۶۵	تلخیص متون
			۰/۵۱۱	۲/۱۲۶	۰/۶۷	نمایشنامه
			۰/۱۱۶	۲/۱۲۶	۲/۱۸	اصطلاحات و ترکیبات ثابت روسی
-۱/۰۹	-۱/۵۸	-۰/۴۸	۰/۰۰۱	۲/۱۲۶	۷/۰۳	آشنایی با ضرب المثل های روسی
-۱/۱۲	-۱/۷۰	-۰/۵۷	۰/۰۰۱	۲/۱۲۶	۸/۸۳	اصول و روش تحقیق

* $p < 0.05$, ** $p < 0.01$

مقایسه دیدگاه های دانشجویان، اساتید و مدیران در زمینه ضرورت مهارت ها و دانش مورد نیاز جهت استخدام با تحلیل واریانس و آزمون تعقیبی توکی انجام شد که نتایج آن در جدول ۶ آورده شده است. دیدگاه های سه گروه در مورد ضرورت مهارت های خواندن و درک مطلب، گفت شنود و آزمایشگاه زبان، مکتب های ادبی، تلخیص متون، نمایشنامه، اصطلاحات و ترکیبات ثابت روسی از نظر آماری تفاوت معناداری ندارد. برای سایر مهارت ها و دانشها تفاوت های معنادار بین میانگینها با علامت ستاره مشخص شده است. بررسی این تفاوتها نشان می دهد دیدگاه اساتید و دانشجویان تفاوت معناداری ندارد. تفاوت های معنادار بین دیدگاه مدیران با دیدگاه دانشجویان و اساتید است به گونه ای که ضرورت مهارتهایی مانند آشنایی با زبان رسانه ای روسی از دید دانشجویان و اساتید کمتر از مدیران است.

جدول ۷: نتایج آزمون فریدمن برای تعیین اولویت مهارت ها و دانش از نظر دانشجویان و اساتید و مدیران

میانگین رتبه			دروس
مدیران	استادان	دانشجویان	
۱۷/۳۲	۱۴/۱۶	۱۴/۱۶	خواندن و درک

						انشا
-۱/۸۴	-۱/۷۶	۰/۰۸	۰/۰۰۱	۲/۱۲۶	۹/۴۳	دستور زبان و تمرینات دستور
-۲/۰۱	-۱/۹۰	۰/۱۰۷	۰/۰۰۱	۲/۱۲۶	۱۰/۷۲	نگارش
-۱/۶۶	-۱/۵۰	۰/۱۶	۰/۰۰۴	۲/۱۲۶	۵/۸۸	واژه سازی زبان روسی
-۲/۴۳	-۱/۹۵	۰/۴۸	۰/۰۰۱	۲/۱۲۶	۱۲/۰۰۷	نامه نگاری
-۱/۹۵	-۱/۸۶	۰/۰۹	۰/۰۰۱	۲/۱۲۶	۱۰/۵۱	زبانشناسی همگانی
-۱/۶۸	-۱/۷۵	-۰/۰۷	۰/۰۰۱	۲/۱۲۶	۹/۱۴	اصول و روش ترجمه
-۱/۲۸	-۱/۵۲	-۰/۲۴	۰/۰۰۱	۲/۱۲۶	۷/۲۶	ترجمه متون مطبوعاتی از روسی به فارسی
-۱/۰۹	-۱/۳۸	-۰/۲۸	۰/۰۱۷	۲/۱۲۶	۴/۱۸	خواندن و ترجمه متون اسلامی
-۲	-۱/۶۹	۰/۳۰۲	۰/۰۰۱	۲/۱۲۶	۷/۲۹	ترجمه متون علوم انسانی
-۱/۸۴	-۱/۶۹	-۰/۱۵	۰/۰۰۳	۲/۱۲۶	۶/۲۸	ترجمه پیشرفته از روسی به فارسی
-۱/۴۳	-۱/۶۳	-۰/۱۹	۰/۰۰۲	۲/۱۲۶	۶/۷۳	ترجمه اسناد و مکاتبات
-۱/۵۳	-۱/۵۸	-۰/۰۵	۰/۰۰۳	۲/۱۲۶	۶/۰۵	ترجمه ادبی
-۲/۲۰	-۱/۸۷	۰/۳۳	۰/۰۰۱	۲/۱۲۶	۷/۹۴	آشنایی با زبان رسانه ای روسی
-۱/۴۰	-۱/۲۷	۰/۱۳	۰/۰۳۳	۲/۱۲۶	۳/۵۰	آشنایی با تاریخ و فرهنگ روسیه
-۱/۴۳	-۱/۳۶	۰/۰۷	۰/۰۱	۲/۱۲۶	۴/۸۰	درآمدی بر

			روسی به فارسی
۱۶/۴۵	۱۵	۱۵	ترجمه اسناد و مکاتبات
۱۷/۸۲	۱۶/۷	۱۶/۷	ترجمه ادبی
۱۸/۵۵	۱۵/۹۱	۱۵/۹۱	آشنایی با زبان رسانه ای روسی
۱۵/۲۳	۱۵/۷۳	۱۵/۷۳	آشنایی با تاریخ و فرهنگ روسی
۱۶/۴۵	۱۶/۷۹	۱۶/۷۹	درآمدی در ادبیات
۱۲/۹۵	۱۴/۶۵	۱۴/۶۵	مکتب های ادبی
۱۷/۵۹	۱۵/۹۷	۱۵/۹۷	آشنایی با آثار ادبی
۹/۰۹	۱۶/۵۸	۱۶/۵۸	تلخیص متون
۱۰/۳۶	۱۸/۰۱	۱۸/۰۱	نمایشنامه
۱۵/۳۶	۱۶/۰۶	۱۶/۰۶	اصطلاحات و ترکیبات ثابت روسی
۱۶/۵۵	۱۵/۱۳	۱۵/۱۳	آشنایی با ضرب المثل های روسی
۱۸/۶۴	۱۵/۹۵	۱۵/۹۵	اصول و روش تحقیق
۰/۰۰۱	۰/۰۰۱	۰/۰۰۱	sig

			مفهوم متون
۳/۸۶	۱۶/۳۷	۱۶/۳۷	خواندن و تفسیر متون
۱۴/۵۰	۱۴/۳۱	۱۴/۳۱	بیان شفاهی داستان
۵/۳۲	۱۱/۷۳	۱۱/۷۳	گفت و شنود و آزمایشگاه زبان
۱۵/۸۶	۱۳/۹۲	۱۳/۹۲	سخنرانی و منظره
۱۶/۲۷	۱۴/۰۸	۱۴/۰۸	مقدمه ای بر نحو
۱۵/۵۹	۱۴	۱۴	جمله نویسی و مقدمات انشاء
۱۴/۵	۱۳/۱۳	۱۳/۱۳	دستور زبان و تمرینات دستور
۱۵/۷۷	۱۳/۱۴	۱۳/۱۴	نگارش
۱۴/۷۳	۱۴/۲۷	۱۴/۲۷	واژه سازی زبان روسی
۱۸/۷۷	۱۳/۴۲	۱۳/۴۲	نامه نگاری
۱۸/۵۵	۱۵/۰۱	۱۵/۰۱	زبان شناسی همگانی
۱۶/۰۹	۱۳/۸۲	۱۳/۸۲	اصول و روش ترجمه
۱۷/۵۹	۱۶/۲۸	۱۶/۲۸	ترجمه متون مطبوعاتی از روسی به فا
۱۵/۶۸	۱۷/۰۶	۱۷/۰۶	خواندن و ترجمه متون اسلامی
۱۴	۱۳/۰۳	۱۳/۰۳	ترجمه متون علوم انسانی
۱۵/۵۵	۱۴/۸۱	۱۴/۸۱	ترجمه پیشرفته از

در جدول ۷ نتیجه آزمون فریدمن برای اولویت‌بندی مهارت‌ها و دانش‌های مورد نیاز جهت استخدام در سازمان‌ها از نظر دانشجویان، اساتید و مدیران ارائه شده است. نتایج بدست آمده حاکی از آن است که از دیدگاه دانشجویان، آشنایی با نمایشنامه و مهارت خواندن و ترجمه متون اسلامی دارای بیشترین ضرورت و آشنایی با ترجمه متون علوم انسانی و گفت و شنود و آزمایشگاه زبان دارای کمترین ضرورت جهت استخدام در سازمان‌ها هستند. از دیدگاه اساتید، آشنایی با اصول روش تحقیق و مکتب های ادبی دارای بیشترین ضرورت و مهارت‌های نامه نگاری و گفت و شنود و آزمایشگاه زبان دارای کمترین ضرورت جهت استخدام

دانشجو و همچنین امکانات دیداری و شنیداری بیشتر؛ افزایش منابع آموزشی به ویژه کتاب‌های غیر درسی و فیلم‌های روسی و برگزاری سفرهای آموزشی به روسیه و افزایش تعداد اساتید اشاره داشته‌اند.

دانشجویان در پاسخ به اینکه چه دروسی برای شما مفید بودند؟ اکثر دانشجویان دروس گفت و شنود و ترجمه متون علوم انسانی، دستور زبان ترجمه فارسی به روسی، آزمایشگاه زبان؛ ترجمه مکاتبات و اسناد؛ آشنایی

در سازمان‌ها هستند و از دیدگاه مدیران، مهارت‌های نامه نگاری و اصول روش تحقیق دارای بیشترین ضرورت و مهارت‌های گفت و شنود و آزمایشگاه زبان و خواندن و تفسیر متون دارای کمترین ضرورت جهت استخدام در سازمان‌ها هستند.

جدول ۸: نقاط قوت، ضعف، فرصت‌ها و تهدیدها از دیدگاه استادان و دانشجویان

نقاط قوت	نقاط ضعف
برنامه‌درسی به تعاملات سیاسی و اقتصادی با کشور روسیه کمک شایانی می‌کند. (استاد)	عدم تطابق سرفصل آموزشی با نیازهای ارتباطی در راستای گسترش روابط ایران و روسیه (استاد)
کاربردی بودن برنامه‌درسی در جامعه حاضر (استاد)	کمبود منابع آموزشی بروز (استاد)
تربیت استعدادهای درخشان (دانشجو)	وجود دروس اضافی یا تکراری (استاد)
یادگیری زبان و فرهنگ جدید (دانشجو)	سخت و غیر قابل فهم بودن برخی از مفاهیم درسی (دانشجو)
	کم بودن منابع آموزشی و کم بودن واحدهای شفاهی که منجر به ضعف در مکالمه می‌شود. (دانشجو)
فرصت‌ها	تهدیدها
افزایش همکاری‌های دو کشور ایران و روسیه، فعالیت‌های تجاری، سیاسی و اجتماعی (استاد)	مناسب نبودن سرفصل و فضای آموزشی (استاد)
- ارتباط ایران و روسیه در زمینه‌های مختلف و فرصت‌های شغلی مناسب (دانشجو)	ایجاد نکردن فضای شغلی مناسب برای فارغ‌التحصیلان (استاد)
	عدم استقبال زبان‌آموزان و دانشجویان به علت اشباع شدن فرصت‌های کافی برای این رشته (استاد)
	عدم سرمایه‌گذاری و توجه کافی به این رشته (دانشجو)
	فقدان تجهیزات کافی برای مهارت گفت و شنود (دانشجو)

با زبان رسانه‌ای روسی، نامه‌نگاری و خواندن و درک مفهوم را از جمله دروس مفید می‌دانستند.

۴. بحث و نتیجه‌گیری

در ارتباط با این سوال که میزان مطلوبیت عناصر برنامه‌درسی از دیدگاه اساتید و دانشجویان به چه صورت بوده است و چه تفاوتی بین

استادان و دانشجویان در پاسخ به این سوال که برای بهتر شدن رشته تحصیلی خود چه تغییراتی را در برنامه درسی پیشنهاد می‌کنید؟ اکثر استادان بر کاربردی و عملی شدن دروس؛ توجه بیشتر بر مهارت‌های گفتاری و شنیداری در مواد درسی؛ تأکید بر واحدهای گفت و شنود در همه ترم‌ها نه فقط ترم‌های اول؛ افزایش واحدهای ترجمه شفاهی و همچنین اضافه شدن دروس با عنوان ترجمه فیلم، ترجمه هم‌زمان و واحدهای شفاهی اشاره داشتند. اما اکثر دانشجویان به اضافه شدن واحدهای شفاهی؛ کلاس‌های گفت و شنود؛ ایجاد مکالمه بین استاد و

یادگیری آنان و ارتباط مثبت یادگیری‌ها با محیط پیرامون آنان، ارتباط مثبت و توأم با درک متقابل استاد و دانشجو و کمک به بهسازی حرفه‌ای دانشجویان از طریق توجه به برنامه‌درسی توسعه یافته بر پایه دیدگاه‌ها و یافته‌های علمی.

در ارتباط با این سؤال که میزان رضایت مدیران از دانش، نگرش و مهارت کسب شده توسط دانشجویان به چه صورتی بوده است، نتایج آزمون تی تک نمونه‌ای نشان داد که میزان رضایت مدیران از دانش دانشجویان در سطح بالا (مطلوب) و میزان رضایت از نگرش و مهارت دانشجویان در سطح متوسط می‌باشد. همچنین نتایج آزمون فریدمن نشان داده است که بیشترین میزان رضایت مدیران به ترتیب از دانش، نگرش و در نهایت مهارت دانشجویان می‌باشد. به عبارتی دیگر از دیدگاه مدیران، دانش کسب شده دانشجویان در سطح مطلوب اما نگرش و مهارت‌شان در برنامه درسی زبان روسی نسبتاً مطلوب ارزیابی شده است. نکته قابل توجه این است که کارفرمایان بیشتر انتظار دارند دانش‌آموختگان از دانش عملی و کاربردی لازم برای انجام دادن وظایف تخصصی در سازمان برخوردار باشند. همچنین با توجه به پاسخ‌های دانشجویان به پرسش‌های بازپاسخ می‌توان نتیجه گرفت که میزان تاثیر برنامه درسی زبان روسی بر نگرش و مهارت‌شان در سطح نسبتاً مطلوبی می‌باشد و به آنان در افزایش نگرش و مهارت کمک چندانی نکرده است لذا پیشنهاداتی مبنی بر افزودن دروس شفاهی و همچنین امکانات دپداری و شنیداری بیشتر نظیر ویدئوهای روسی و برگزاری اردوهای آموزشی به روسیه را ارائه کرده اند تا سبب تقویت مهارت‌های گفتاری و شنیداری و همچنین ایجاد نگرش بیشتر در ایشان می‌گردد.

در ارتباط با این سؤال که دانشجویان، اساتید و مدیران چه انتظاری از برنامه‌درسی دارند و چه تفاوت و شباهتی بین دیدگاه ذی‌نفعان وجود دارد، نتایج بدست آمده حاکی از آن است که از دیدگاه دانشجویان، میزان ضرورت برخورداری فارغ‌التحصیلان رشته برنامه درسی از مهارت‌ها و دانش‌های مورد نیاز جهت استخدام در سازمان‌ها در دروس؛ آشنایی با نمایشنامه و مهارت خواندن و ترجمه متون اسلامی در سطح متوسط (نسبتاً مطلوب) بوده است به عبارتی تا حدی متناسب با انتظارشان بوده و میزان مطلوبیت سایر دروس در سطح پایین بوده است به عبارتی متناسب با انتظاراتشان نبوده است. و از دیدگاه استادان میزان مطلوبیت دروس مهارت‌های گفت و شنود، آزمایشگاه زبان، نامه نگاری، ترجمه متون علوم انسانی و تلخیص متون در سطح پایین بوده است به عبارتی متناسب با

دیدگاهشان وجود دارد، نتایج پژوهش حاضر نشان داد که از دیدگاه اساتید میزان مطلوبیت تمامی عناصر برنامه درسی در سطح متوسط (نسبتاً مطلوب) می‌باشد. که عنصر فعالیت با کمترین میانگین وزنی (۲/۴۲) و عنصر روش تدریس (۳/۴۲) با بیشترین میانگین وزنی بوده است. از دیدگاه دانشجویان کیفیت درونی عناصر ده‌گانه برنامه‌درسی براساس نتایج آزمون نتایج t تک نمونه در سطح معناداری ($P < 0/001$)، در سطح متوسط (نسبتاً مطلوب) بوده است که عناصر محتوا و فعالیت در سطح پایین و مطلوبیت سایر عناصر برنامه‌درسی در سطح متوسط می‌باشد (جدول شماره ۹). این یافته با نتایج تحقیق (قادری & شکاری، ۱۳۹۳) و (مهدیزاده & شفیعی، ۱۳۸۸) همسو است. همچنین نتایج آزمون تی مستقل نشان داد که هیچ یک از مقادیر t بدست آمده معنی دار نمی‌باشد ($P > 0/05$) بر این اساس نتیجه گرفته می‌شود بین نظرات دانشجویان و اساتید در مورد میزان مطلوبیت عناصر برنامه درسی تفاوت معناداری وجود ندارد. همچنین نتایج آزمون فریدمن نشان داد که از دیدگاه دانشجویان، عناصر گروه بندی، زمان و مکان دارای بیشترین مطلوبیت و عناصر فعالیت و محتوا دارای کمترین مطلوبیت است اما از دیدگاه اساتید، عناصر روش تدریس و ارزشیابی دارای بیشترین مطلوبیت و عناصر هدف و فعالیت دارای کمترین مطلوبیت می‌باشند.

در تحلیل این یافته، می‌توان گفت که باتوجه به اهمیتی که محتوا و تصمیمات مربوط به آن در برنامه‌ها درسی دارد، ضروری است که برای انتخاب محتوا، معیارها و ملاک‌های ویژه‌ای در دسترس باشد تا بر اساس آن بتوان محتوای مناسب را برگزید. محتوای برنامه‌درسی هسته اصلی همه برنامه‌ها و محور فعالیت‌های تعلیم و تربیت را تشکیل می‌دهد. از نظر این رشته محتوا نیازمند غنی‌سازی محتوایی و همچنین نیازمند کسب اطلاعات جدید و دانش نوین در حوزه‌ی درس‌ها می‌باشد و باید متناسب با نیازهای یادگیرندگان و جامعه تدوین گردد و پاسخ‌گویی تغییر و تحولات و نیازهای متناسب با این تحولات باشد. همچنین در تحلیل این یافته‌ها، می‌توان گفت که عوامل متعددی بر رضایت نسبی دانشجویان از برنامه-درسی رشته زبان روسی مؤثر است. از جمله این عوامل می‌توان موارد زیر را نام برد: چگونگی ساختار و کیفیت برنامه‌درسی، محتوای برنامه-درسی، تنوع و گوناگونی برنامه‌درسی، وجود میزانی از تجربه آموزی در یک دوره برنامه‌درسی، داشتن دیدگاه علمی (آکادمیک)، درجه‌بندی کردن دوره‌های آموزشی، درجه‌بندی کردن تغییرات محسوس محتوی، نگاه دانش محور و علمی به آموزش (Kuh, Kinzie, Schuh, & Whitt, 2011) نگاه حرفه‌ای و علمی به دانشجویان و مهم دانستن فضای

اساتید، افزایش همکاری‌های بین دو کشور ایران و روسیه، فعالیت‌های تجاری، سیاسی و اجتماعی و از نظر دانشجویان، ارتباط ایران و روسیه در زمینه‌های مختلف و فرصت‌های شغلی مناسب از جمله فرصت‌های برنامه‌درسی رشته زبان روسی می‌باشد. از نظر اساتید مناسب نبودن سرفصل و فضای آموزشی و همچنین ایجاد نکردن فضای شغلی مناسب برای فارغ‌التحصیلان این رشته و عدم استقبال زبان‌آموزان و دانشجویان به علت اشباع شدن فرصت‌های کافی برای این رشته و از نظر دانشجویان عدم سرمایه‌گذاری و توجه کافی به این رشته و فقدان تجهیزات کافی برای مهارت‌گفت و شنود از جمله تهدیدهای این رشته می‌باشد.

۵. نتیجه‌گیری

بررسی نتایج مربوط به تحلیل کارایی درونی برنامه‌درسی دوره کارشناسی رشته زبان روسی نشان داد که از دیدگاه دانشجویان و اساتید عنصر روش تدریس مطلوب ارزیابی شده است. همچنین نتایج نشان داد که از دیدگاه دانشجویان بجز عنصر محتوا و فعالیت یادگیری که نامطلوب ارزیابی شده، بقیه عناصر برنامه درسی در حد نسبتاً مطلوب ارزیابی شده و از دیدگاه اساتید تمامی عناصر برنامه درسی در سطح نسبتاً مطلوب ارزیابی شده است.

از لحاظ کیفیت بیرونی، یافته‌ها نشان داد که دانشجویان توانسته‌اند از برنامه‌درسی موجود، دانش مطلوب را کسب نمایند به عبارتی اهداف، منطق، مدرسین و فرصت‌های یادگیری در حد مطلوب با هم تلفیق شده و دانش به روز را در دانشجویان ایجاد نموده‌اند. اما آنان هنوز به تخصص و حرفه خود علاقه لازم را پیدا نکرده‌اند و همچنین در به کارگیری دانش آموخته شده در مرحله عمل احساس ضعف می‌نمایند. از عوامل مؤثر در این مسأله می‌توان از فقدان مکان مناسب، تجهیزات کافی و به روز و همچنین فرصت‌های یادگیری محدود به منظور به کارگیری آموخته‌های نظری دانشجویان نام برد و لیکن از لحاظ نگرش و مهارت، دانشجویان در سطح متوسط می‌باشند. لذا به نظر می‌رسد بازنگری و طراحی مجدد برنامه‌درسی دوره کارشناسی رشته زبان روسی به منظور ارتقای کیفی کارایی درونی و اثربخشی بیرونی آن از سطح متوسط به سطح مطلوب، اهمیت و ضرورت دارد.

جدول ۹: خلاصه ارزیابی برنامه درسی و شکاف از دیدگاه ذی نفعان

انتظارآشان نبوده است و میزان مطلوبیت سایر دروس در سطح متوسط بوده به عبارتی تا حدی متناسب با انتظارشان بوده است. از نظر مدیران نیز میزان مطلوبیت دروس مهارت خواندن و تفسیر متون در سطح پایین، میزان مطلوبیت دروس مهارت‌های گفت و شنود و آزمایشگاه زبان، مکتب‌های ادبی، تلخیص متون، نمایشنامه و اصطلاحات و ترکیبات ثابت روسی در سطح متوسط و میزان مطلوبیت مهارت‌ها و دانش‌های مورد نیاز سایر دروس جهت استخدام فارغ‌التحصیلان در سازمان‌ها در سطح بالا بوده است به عبارتی متناسب با انتظارشان بوده است. همچنین نتایج آزمون فریدمن نشان داد که از دیدگاه دانشجویان، آشنایی با نمایشنامه و مهارت خواندن و ترجمه متون اسلامی دارای بیشترین ضرورت و آشنایی با ترجمه متون علوم انسانی و گفت و شنود و آزمایشگاه زبان دارای کمترین ضرورت جهت استخدام در سازمان‌ها هستند و از دیدگاه اساتید، آشنایی با اصول روش تحقیق و مکتب‌های ادبی دارای بیشترین ضرورت و مهارت‌های نامه نگاری و گفت و شنود و آزمایشگاه زبان دارای کمترین ضرورت جهت استخدام در سازمان‌ها هستند و از دیدگاه مدیران، مهارت‌های نامه نگاری و اصول روش تحقیق دارای بیشترین ضرورت و مهارت‌های گفت و شنود و آزمایشگاه زبان و خواندن و تفسیر متون دارای کمترین ضرورت جهت استخدام در سازمان‌ها هستند.

همچنین نتایج تحلیل واریانس نشان داد که بین دیدگاه دانشجویان، اساتید و مدیران، درباره ضرورت برخورداری فارغ‌التحصیلان از مهارت‌ها تفاوت وجود دارد. نتایج نشان داد که بین نظرات دانشجویان و اساتید تفاوت معنی‌داری وجود ندارد اما بین نظرات مدیران با دانشجویان و اساتید در مورد میزان ضرورت برخورداری فارغ‌التحصیلان از مهارت‌ها تفاوت معنی‌داری وجود دارد.

در ارتباط با عمده‌ترین نقاط قوت و ضعف و فرصت‌ها و تهدیدها برنامه درسی رشته زبان روسی از دیدگاه اساتید و دانشجویان نتایج نشان داد که از نظر اساتید کمک به تعاملات سیاسی و اقتصادی با کشور روسیه و کاربردی بودن این رشته و از نظر دانشجویان تربیت استعدادهای درخشان، یادگیری زبان و فرهنگ جدید از جمله نقاط قوت می‌باشد. از نظر اساتید عدم مطابقت سرفصل آموزشی با نیازهای ارتباطی در راستای گسترش روابط ایران و روسیه و کمبود منابع بروز، وجود دروس اضافی یا تکراری و نبودن محیط‌های زبانی مناسب و همچنین واحدهای شفاهی کافی برای زبان‌آموزان و از نظر دانشجویان سخت و غیر قابل فهم بودن برخی از مفاهیم درسی، کم بودن منابع آموزشی و کم بودن واحدهای شفاهی از جمله ضعف برنامه‌درسی رشته زبان روسی می‌باشد. از نظر

مطلوب	نامطلوب	نسبتا مطلوب	مقدمه ای بر نحو
مطلوب	نامطلوب	نسبتا مطلوب	جمله نویسی و مقدمات انشا
مطلوب	نامطلوب	نسبتا مطلوب	دستور زبان و تمرینات دستور
مطلوب	نامطلوب	نسبتا مطلوب	نگارش
مطلوب	نامطلوب	نسبتا مطلوب	واژه سازی زبان روسی
مطلوب	نامطلوب	نا مطلوب	نامه نگاری
مطلوب	نامطلوب	نسبتا مطلوب	زبان شناسی همگانی
مطلوب	نامطلوب	نسبتا مطلوب	اصول و روش ترجمه
مطلوب	نامطلوب	نسبتا مطلوب	ترجمه متون مطبوعاتی از روسی به فارسی
مطلوب	نسبتا مطلوب	نسبتا مطلوب	خواندن و ترجمه متون اسلامی
مطلوب	نامطلوب	نا مطلوب	ترجمه متون علوم انسانی
مطلوب	نامطلوب	نسبتا مطلوب	ترجمه پیشرفته از روسی به فارسی
مطلوب	نامطلوب	نسبتا مطلوب	ترجمه اسناد و مکاتبات
مطلوب	نامطلوب	نسبتا مطلوب	ترجمه ادبی
مطلوب	نامطلوب	نسبتا مطلوب	آشنایی با زبان رسانه ای روسی
مطلوب	نامطلوب	نسبتا مطلوب	آشنایی با تاریخ و فرهنگ روسیه
مطلوب	نامطلوب	نسبتا مطلوب	درامدی بر ادبیات
نسبتا مطلوب	نامطلوب	نسبتا مطلوب	مکتب های ادبی
مطلوب	نامطلوب	نسبتا مطلوب	آشنایی با آثار ادبی

از دیدگاه مدیران	از دیدگاه دانشجویان	از استادان	متغیر	ارزیابی درونی
	نسبتا مطلوب	نسبتا مطلوب	منطق	
	نسبتا مطلوب	نسبتا مطلوب	هدف	
	نامطلوب	نسبتا مطلوب	محتوا	
	مطلوب	مطلوب	روش تدریس	
	نامطلوب	نسبتا مطلوب	فعالیت یادگیری	
	نسبتا مطلوب	نسبتا مطلوب	گره بندی	
	نسبتا مطلوب	نسبتا مطلوب	مواد و منابع	
	نسبتا مطلوب	نسبتا مطلوب	زمان	
	نسبتا مطلوب	نسبتا مطلوب	مکان	
		نسبتا مطلوب	ارزشیابی	ارزیابی بیرونی
مطلوب			دانش	
نسبتا مطلوب			نگرش	
نسبتا مطلوب			مهارت	

مطلوب	نامطلوب	نسبتا مطلوب	خواندن و درک مفهوم متن	ارزیابی دانش و مهارت
نامطلوب	نامطلوب	نسبتا مطلوب	خواندن و تفسیر متون	
مطلوب	نامطلوب	نسبتا مطلوب	بیان شفاهی داستان	
نسبتا مطلوب	نامطلوب	نامطلوب	گفت و شنود و آزمایشگاه زبان	
مطلوب	نامطلوب	نسبتا مطلوب	سخنرانی و مناظره	

Becker, R. (2002). OECD Quality and Internationalisation in Higher Education, OECD, Paris, 1999. REFLECTIONS ON HIGHER EDUCATION, 12, 40-42. <https://www.oecd.org/education/skills-beyond-school/38006910.pdf>

Bharvad, A. J. (2010). Curriculum evaluation. International Research Journal, 1(12), 72-74. http://www.academia.edu/download/53129139/curriculum_evaluation.pdf

Eukel, H., Frenzel, J., Skoy, E., & Faure, M. (2018). Longitudinal evaluation of student professionalism throughout the professional didactic curriculum of a pharmacy program. Currents in Pharmacy Teaching and Learning, 10(3), 325-332. https://www.researchgate.net/profile/Jeanne_Frenzel/publication/321827881_Longitudinal_evaluation_of_student_professionalism_throughout_the_professional_

Golden, D. W., Kauffmann, G. E., McKillip, R. P., Farnan, J. M., Park, Y. S., Schwartz, A., . . . Rudra, S. (2018). Objective evaluation of a didactic curriculum for the radiation oncology medical student clerkship. International Journal of Radiation Oncology* Biology* Physics, 101(5), 1039-1045. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/29908787>

Kuh, G. D., Kinzie, J., Schuh, J. H., & Whitt, E. J. (2011). Student success in college: Creating conditions that matter: John Wiley & Sons. <https://www.wiley.com/en-us/Student+Success+in+College%3A+Creating+Conditions+That+Matter%2C+%28Includes+New>

Luen, W. K. (2008). Curriculum Gaps in Business Education: a Case Study of Stakeholders' Perceptions. Thesis submitted for the degree of Doctor of Education at the University of . . ., <https://pdfs.semanticscholar.org/1107/00eafc661cf25eb77821919be024c295e923.pdf>

Mackness, J., Waite, M., Roberts, G., & Lovegrove, E. (2013). Learning in a small, task-oriented, connectivist MOOC: Pedagogical issues and implications for higher education. The international review of research in open and distributed learning, 14(4). [file:///C:/Users/Hajitabar/Downloads/1548-Article%20Text-12860-1-10-20130926%20\(2\).pdf](file:///C:/Users/Hajitabar/Downloads/1548-Article%20Text-12860-1-10-20130926%20(2).pdf)

Mukolwe, E., & Cheloti, I. M. (2016). Getting "Entangled": A Focus on the Hotel and Hospitality Curriculum Implementation in Public Universities in Kenya. Journal of Education and Practice, 7(23), 58-

با عنایت به نتایج بالا، موارد زیر برای بهبود برنامه‌درسی رشته زبان روسی پیشنهاد می‌شود:

- با توجه به نامطلوب بودن محتوا و فعالیت‌های یادگیری از دیدگاه دانشجویان رشته زبان روسی، پیشنهاد می‌شود که محتوا و فعالیت‌های یادگیری کتاب‌های درسی این دوره از طریق تشکیل جلسات بین متخصصان و مسئولین ذیربط، مورد بررسی و تجدید نظر قرار گیرد و محتوایی ارائه شود که منجر به پرورش متخصصان و مترجمانی متبحر شود.

- با توجه به نامطلوب بودن اکثر دروس از دیدگاه دانشجویان و نامطلوب بودن دروس برخی از دیدگاه استادان و فارغ‌التحصیلان، پیشنهاد می‌شود که در تدوین برنامه‌درسی این رشته به دیدگاه‌های استفاده کنندگان از این برنامه (استادان، فارغ‌التحصیلان و دانشجویان) توجه شود، شرایط و موقعیت‌های فرهنگی، اجتماعی و سیاسی کشور لحاظ شود تا در نتیجه با نیازها فاصله‌ای نداشته باشد. با توجه به مطلوب بودن بعضی دروس در ارزیابی صورت گرفته از دیدگاه ذی‌نفعان، بررسی محتوا و چگونگی ارائه این درس کمک کننده جهت افزایش کیفیت ارائه واحدهای درسی دیگر خواهد بود.

- بازنگری پیوسته در برنامه‌های درسی رشته زبان روسی با هدف اصلاح و به روزرسانی درس‌ها و حذف درس‌های اضافی و غیرمرتبط به منظور پاسخگویی به نیازهای جامعه؛

- افزایش حجم درس‌های شفاهی در مقایسه با درس‌های کتبی بدلیل تقویت مکالمه در دانشجویان و فراهم نمودن محیط مناسب برای زبان‌آموزان جهت تقویت گفتار؛

- نتایج پژوهش حاضر نشان می‌دهد که قسمت‌های مختلفی از کتاب‌ها به بازنگری و بازبینی نیاز دارند، تا پاسخگویی نیازهای یادگیرنده و جامعه باشند؛ اما این بازنگری و اصلاح برای برخی کتاب‌ها بیشتر و برای برخی دیگر کمتر می‌باشد. برخی دروس مانند ترجمه متون علوم انسانی، گفت و شنود و آزمایشگاه زبان، خواندن و تفسیر متون و نامه نگاری نیاز به بازنگری و بررسی مجدد دارند و سایر دروس که از همخوانی بیشتری با نیازهای جامعه برخوردارند؛ به اصلاحات کمتری نیاز دارند.

file:///C:/Users/Hajitabar/Downloads/Empirical_Study_on_University_Curriculum_Satisfact.pdf

چوپانی، ح.، حیات، ع.، ا. و زارع، م. (۱۳۹۰). ارزیابی کیفیت در نظام آموزش عالی ایران: موانع و چالش ها و ارائه راهکارها. اولین همایش بین المللی مدیریت، آینده نگری، کارآفرینی و صنعت در آموزش عالی. سندج. دانشگاه کردستان. <https://www.civilica.com/Paper-IICMFEIHE01-IICMFEIHE01>

خاقانی زاده، م.، ملکی، ح.، عباسی، م. و پور، ع. ع. (۱۳۸۹). ضرورت طراحی الگویی برای برنامه درسی اخلاق پزشکی با رویکرد اسلامی. فصل نامه راهبرد آموزش. ۳(۳)، ۹۳-۹۷.

file:///C:/Users/Hajitabar/Downloads/Edu%20Str%20Me-v3n3p93-fa.pdf

رضایی، م. و حجازی، س. (۱۳۹۴). دیدگاه دانشجویان و دانش آموختگان درباره برنامه های درسی رشته های کشاورزی. پژوهش مدیریت آموزش کشاورزی، ۷(۳۳)، ۲۸-۴۶. http://itvhe.areo.ir/article_105815_7aad2b8fc1d8d8457d19d56da118e837.pdf

عزیزی، ز. (۱۳۸۷). ارزیابی درونی کیفیت گروه آموزشی و مدیریت صنعتی، دانشگاه تهران. فصلنامه آموزش عالی، ۱۱(۱)، ۱۰۹-۱۹۵. https://jresearch.sanjesh.org/article_14977_05561dc0d02897a18fc1c502b13dedd7.pdf

قادری، ح. و شکاری، ع. (۱۳۹۳). ارزیابی کیفیت برنامه درسی گروه علوم تربیتی دانشگاه کاشان. پژوهش در برنامه ریزی درسی، ۲(۱۴)، ۱۴۷-۱۶۲. http://jsr-e.khuisf.ac.ir/article_534335_e2f80fa07b32751f1d01664aa8fb20f4.pdf

محمدی، ناصری جهرمی، ر.، معینی شهرکی، ه. و مهربانیان، ن. (۱۳۹۲). کارایی درونی و اثربخشی بیرونی برنامه درسی دوره دکترای حرفه ای پزشکی از دیدگاه دانشجویان، دانش آموختگان و اعضای هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد. مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی، ۱۳(۳)، ۲۳۳-۲۴۳. <http://ijme.mui.ac.ir/article-1-243-233> 2297-fa.pdf

مهدی زاده، ا. و شفیع، ن. (۱۳۸۸). ارزیابی کیفیت برنامه های درسی رشته های آموزش معلمان. فصلنامه روانشناسی تربیتی دانشگاه آزاد تنکابن، ۱(۱)، ۳۴-۵۲.

http://psyedu.toniau.ac.ir/article_552873_2783386c5be92a68b48621cf6cf1b1a.pdf

62.

<https://www.iiste.org/Journals/index.php/JEP/article/view/32577>

Nichols, B., Shidaker, S., Johnson, G., & Singer, K. (2006). *Managing Curriculum and Assessment. A Practitioner's Guide*. Santa Barbara, Calif.: ABC-CLIO. <https://www.bsu.edu/-/media/www/departmentalcontent/edleadership/2018%20vitas/english%20fenwick%20vita.pdf>

Rajurkar, S., Chavan, K. D., Kachewar, S. G., & Giri, P. A. (2019). A review of significant aspects contributing to curriculum development. *International Journal of Research in Medical Sciences*, 7(1), 317. <https://pdfs.semanticscholar.org/1efa/b0f3fb2407fe6384c419e2927f14897a4aff.pdf>

Saad, G. H. (2001). Strategic performance evaluation: descriptive and prescriptive analysis. *Industrial Management & Data Systems*. <https://pdfs.semanticscholar.org/1efa/b0f3fb2407fe6384c419e2927f14897a4aff.pdf>

Sadeghi, A., & Sadeghi, A. (2015). Teaching and Learning of Russian at the University of Guilan in Iran. *Journal of Applied Linguistics and Language Research*, 1(2), 34-43. <https://pdfs.semanticscholar.org/f166/8268a612c97a0349f11c3afb10d44bf8b6c3.pdf>

Stark, J. S., Lowther, M. A., Sharp, S., & Arnold, G. L. (1997). Program-level curriculum planning: An exploration of faculty perspectives on two different campuses. *Research in Higher Education*, 38(1), 99-130. <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.840.9679&rep=rep1&type=pdf>

Talib, N., & Maguad, B. A. (2011). Academic management and implementation of the QFD approach. Paper presented at the Proceedings ASBBS Annual Conference: Las Vegas. <http://asbbs.org/files/2011/ASBBS2011v1/PDF/TalibN.pdf>

Tang, W., Bai, J., Liu, J., Wang, H., & Chen, Q. (2012). Students' evaluation indicators of the curriculum. *Int J Med Educ*, 3, 103-106. <https://www.ijme.net/archive/3/students-evaluation-indicators.pdf>

Zhou, H. (2016). Empirical study on university curriculum satisfaction of university graduates. *Open Journal of Social Sciences*, 4(1), 132-137.

نوروززاده، ر.، محمودی، ر.، فتحی واجارگاه، ک.، و نوه ابراهیم، ع. (۱۳۸۵). وضعیت سهم مشارکت دانشگاهها در بازنگری برنامه‌های درسی مصوب شورای عالی برنامه‌ریزی. فصلنامه پژوهش و برنامه‌ریزی در آموزش عالی، ۱۲(۴)، ۷۱-۹۲.

ناطقى، ف.، یوسفی، ع. و یارمحمدیان، م. (۲۰۱۷). طراحی الگوی ارزشیابی برنامه درسی شیمی دوره متوسطه ایران. پژوهش در برنامه‌ریزی درسی، ۱(۲۰)، ۲۱-۴۸.

<http://ensani.ir/file/download/article/20120328153238-2026-55.pdf>

<file:///C:/Users/Hajitabar/Downloads/64813854204.pdf>

